

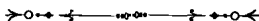
*

Յաջորդ օրը երկու գինուորներ շրջան կ'ընէին ցանկապատին մէջ՝ կանգ առնելով ամէն մէկ ինկածներուն մօտ, և առնոց ցանկը կը շինէին: «Պատառի պահակավայրին» հասնելով՝ ծոցցան հոն պարզուած դիակի մը վրան. գինուորներէն մէկը անոր պատմութեանին կոհակները քակեց և կարդաց վերարկունին ներսի դին նշանակուած անունը:

«Գիմիրը իվանովիչ Չերէվիք, չորրորդ գորագնդէն, հոթնասանուամեկի ռորդը»:

Ի՞նչ գինուորը ցուցակին մէջ գրեց:

ԼՈՒԻՃԻ ԲԱՐՏԻՆԻ

Փ Ի Շ Ե Ր

Օ՝ գիշերը անուշիկ է, պաշտելի.
Կա լեցուն է երգներով ծիրանի . . . :

Ահ միշտ գիշեր լինէր կեանքըս յաւիտեան,
Գիշեր աստղոտ, գիշեր լուսնակ շողողուն.
Լեռներ, ձորեր գրկուած լուսնից անմահ,
Եւ գետակներ և առուակներ օրորուն:

Լուռ գիշերին ես ինչէի երգելով
Առուակների դալար—ափին նստէի.
Վազուկ ջրեր անոյշ օրօր երգելով,
Կրանց երգով երազէի, քնէի . . . :

Օ՝ գիշերը հոգուս հանգիստ է բերում,
Աստղեր բերում, լուսնակ բերում լուսահեր.
Օ՝ գիշերը ինծի երազ է բերում
Գիրք վարդերից, շուշաններից երազներ . . .

Օ՝ միշտ գիշեր լինէր, գիշեր պաշտելի,
Կա լեցուն է երգներով հեշտալի . . . :

Օ՝ ՄԻՆ ԵԱՐՏԻՔ

Երբ կը կարդաք իմ երգերը արցունքոտ,
Օ՝ մի կարծէք թէ իմ սիրտը անյոյս է.
Ես մերթ ընդ մերթ լաց եմ լինում տրտմագին.
Բայց իմ սիրտը, իմ վարդ կեանքը յուսով է:

Այո՛, շատ վաղ սկսեցի տառապել,
Դեռ շատ կանուխ արցունքը եկան իմ աչքից,
Բայց մի՛ կարծէք որ իմ ոսկի ժամ յոյսեր
Էլ հեռացան, էլ զընացին իմ կեանքից:

Չէ՛ որ տարին ունէ ձմեռ ու զարուն.
Չէ՛ որ ամէն օրերն զուարթ չեն տարուան.
Ճիշտ նրա պէս ձմեռը կայ իմ հոգուն,
Եւ կան նաև զարնան օրեր անմահ:

Էլ մի կարծէք թէ իմ կեանքը անյոյս է,
Թէ ես միայն արցունք կ'երգեմ և սուգեր.
Տարուան նման սիրտս ձմեռ էլ ունէ,
Ունէ նաև զարնան ծաղկոտ վարդ օրեր . . .

Յ Ո Յ Ս Ե Ր

Ահ կ'ուզեմ որ շատ շուտ ծագեն իմ յոյսեր . . .

Առաւօտուն արծաթ ցօղը վարդերի
Կաթիլ կաթիլ հոգուս մէջը կաթում է.
Առաւօտուն անոյշ մեղմիկ սիւքերի
Բուրումներից սիրտս այրուում վառուում է:

Առաւօտուն, օ՛ արշալոյս ծիրանի,
Հեշտանքներով հոգիս քեզի կը գրէի.
Համբոյրներէդ, ո՞վ արշալոյս, կը պաղի
Սիրտս մանուկ խոցուած կրակ ցաւերէ:

Առաւօտուն արծաթ ցօղը աչերիս
Կաթիլ կաթիլ այտերէս վար կը կաթի.
Համբոյր կ'ուզեմ, համբոյրներազ յոյսերիս,
Սիրտս կ'այրի, սիրտս կ'այրի, ա՛խ, կ'այրի:

Ահ կ'ուզեմ որ շատ շուտ ծագեն իմ յոյսեր . . .

ԱՇՆԱՆ ԵՐԳԵՐԻՅ

Աշուն, աշուն, նորից եկար,
Ծառեր, պարտէզք մ'երկացան.
Աշուն, աշուն, ինչո՞ւ եկար.
Ոսկի տերևք թափեցան:

Աշուն, աշուն, քեզ չեմ սիրում.
Սըրտիս ցաւեր դուն բերիք.
Վարդ յոյսերս՝ ծաղիկ զարուն՝
Ինչո՞ւ սըրտէս թափեցիր:

Տերևների ա՛խ նըմանակ
Մէկիկ մէկիկ թափեցան
Տոյսերը իմ վարդ անուշակ,
Սըրտումս ցաւեր լեցուեցան:

Աշուն, աշուն, նորից եկար,
Ծառեր, պարտէզք մ'երկացրիր.
Դարդու աշուն, ինչո՞ւ համար
Սըրտէս յոյսեր թափեցիր . . .

ՃՄԻՐԱՆ ԵՐԳԵՐԻՑ

Գացին սոխակներ, և ան իրարանց հետ
Թըրան իմ յոյսեր, իմ ոսկի յոյսեր.
Եկաւ ձըմեռը, և ան նորա հետ
Լացին իմ աչեր, իմ այրուած աչեր:

Չայն ծըպտում չըկայ սառ ճամպաներում.
Քամին սուլում է սարի վերեւից.
Վազուկ ջրերը էլ չեն վըզվըզում.
Անտառն է զըրկուել նախշուն հաւթերից:

Երկընքում աստղեր էլ չեն երևում,
Չէ փայլում լուսնակ, չէ երգում սոխակ.
Իւ անտառներում և այգիներում
Ձիւնը թափում է կաթի պէս ճերմակ:

Սիրտըս այրւած, աչքերս թըրջւած
Երկինք եմ նայում տըխուր ակնարկով.
Ան անոյշ գարուն, է՛յ ծաղիկ գարուն,
Դու երբ պիտի գաս անոյշ ծաղկունքով ...

ԼՈՒՍՆԱԿ ԶԱՆ

Ան չէս տեսած, լուսնակ ջան,
Ինչպէս աւեր դարձըրին
Մեր երկիրը Հայաստան,
Էն աննըման մեր Անին:

Լացի՛ր Եարաբ դուն երկնից,
Տըխընց դէմքդ, լուսնակ ջան.
Աճժում էլ դուն երկընքից
Տեսնում ես հայ կիլիկեան:

Հայի՛ր լուսնակ, միշտ նայի՛ր,
Գուցէ դու էլ արտասուես.
Լուսնակ այստեղ դու նայի՛ր,
Գուցէ դու էլ լաց լինիս: ...

Ան էլ պէտք չես, լուսնակ ջան,
Էլ յոյս չըկայ մեր սըրտում.
Աւերակ է կիլիկիան,
Է՛լ կեանք չըկայ նրանում:

Հայի՛ր լուսնակ իմ սըրտին,
Դու էլ զընա այս տեղից.
Ինձ մի համըռը տուր վերջին
Էլ մի՛ փայլի՛ր հայ երկնից:

ԱՐԵԻԻՆ

Պայծառ, փայլուն, ոսկի արև
Ինչո՛ւ մութ ես ինձ թըլում.
Օտար արև, ոսկի արև
Ի՛նչ կայ ծաղիկ իմ սըրտում ...

Ի՛նչ է այրում շիվան հոգում,
Ի՛նչ կայ այնտեղ, ան ի՛նչ կայ.
Է՛յ ջան արև, էս աշխարհում
Ան ես ի՛նչքան լաց եղայ:

Սիրտըս այրում, օտար արև,
Մութ ես թըլում դու ինձի.
Էն լեռները, էն վարդ ձորեր
Ջրերը իմ վաթանի ...

Անոյշ վաթան, ջան հայրենիք
Սիրտըս այրում է, այրում,
Քո կարօտը վառ անուշիկ
Մաղիկ սըրտումս է վառուած:

Փայլուն, պայծառ, օտար արև
Մութ ես թըլում դու ինձի.
Հայրենիքիս վառ կարօտը
Իմ սըրտումը շատ կ'այրի ...

ԱՐՍԷՆ-ԵՐԿԱԹ

Յ Ո Ւ Ն Կ Է

Դու ջուրերու ազատ ծընունդ,
Հեղուկ գունտին ճըկուն իշխան,
Ինչպէս ձըգած հայրենի տունդ,
Կը պառկիս հոս, քարին վըրայ:

Ան արդէն դու հոգեթունդ,
Կը գալարուիս մութի նման.
Ջուր հասցուցէք, ջուր օգնութեան,
Պիտի մեռնի՛ ձուկն անսընունդ:

Նըժդեհ կ'ողբամ, ես ալ, օ՛հ կեանք,
Հեռու հոգէս և վարդերէս,
Մեր արշալոյսը վարդերէս:

Ո՛հ, միեւն երբ այս տառապանք.
Հեռու քեզմէ, պիտի մեռնի՛մ,
Հայրենիք իմ, Հայրենիք իմ:

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ

Ա. Պոլիս
Ի 19 դեկտեմբ. 1909